

Startnotitie voor het presidium: wijziging Reglement van orde

Inleiding

Het reglement van orde bestaat grofweg uit twee delen. Allereerst beschrijft het afspraken en kaders en spelregels waarbinnen de vergaderingen van de raad plaatsvinden en wat. Daarnaast omvat het reglement ook alle overige werkzaamheden en afspraken van de raad. Dat maakt dat het reglement één van de belangrijkste documenten van de raad is. Het bepaalt namelijk niet alleen de wijze van vergaderen, maar ook hoe we met elkaar willen vergaderen en hoe de gemeenteraad binnen de vastgestelde spelregels zijn rollen en taken uit kan voeren.

Het huidige reglement stamt uit 2019 en dient geactualiseerd te worden.

In deze startnotitie vindt u een fasegewijze aanpak voor het actualiseren van het reglement en de werkwijze van de gemeenteraad.

Een fasegewijze aanpak

Rondom het reglement spelen twee discussies: allereerst de aansluiting bij wet- en regelgeving en het actualiseren van de werkwijze aan de huidige praktijk. Daarnaast is het gesprek over de evaluatie van het BOB vergaderen nog niet afgerond. Beide onderdelen hebben een eigen dynamiek en looptijd. Een gesprek over de evaluatie van het vergadermodel en om te komen tot een eventuele aanpassing kan wel enige tijd duren. Om de noodzakelijk aanpassingen niet vertragen wordt voorgesteld om het reglement in twee fasen te wijzigen.

Fase 1: Noodzakelijke wijzigingen van het reglement van orde

1. Aansluiten bij wet- en regelgeving

De Gemeentewet is de basis voor alles wat de gemeenteraad doet. Op dit moment ligt er een voorstel bij de Eerste Kamer om de Gemeentewet op onderdelen te wijzigen. Deze wijzigingen houden onder andere in dat de wettelijke kaders voor geheimhouding en stemmen bij een belang wijzigen. Naar waarschijnlijk neemt de Eerste Kamer rond de zomer over de wetswijziging een besluit. Vooruitlopend op definitieve vaststelling kunnen al voorbereidende werkzaamheden getroffen worden.

2. Noodzakelijke wijzigingen

Een reglement dient een antwoord te kunnen bieden op vragen uit de praktijk van het raadswerk. Op dit moment sluit het reglement niet aan bij de actualiteit van het raadswerk. Zo dienen de volgende wijzigingen plaats te vinden;

- De werkgroep bestuurlijke vernieuwing is opgeheven, maar heeft nog wel een artikel in het reglement. Dit artikel dient aangepast of vervangen te worden.
- In het presidium is een werkwijze vastgesteld over het agenderen van ingekomen stukken. Deze afspraak dient nog geformaliseerd te worden in het reglement.
- Met het vaststellen van het overdrachtsdocument hebben enkele taakverschuivingen plaatsgevonden. Zo zijn werkzaamheden van de werkgroep bestuurlijke vernieuwing overgedragen naar het presidium. Deze wijzigingen dienen in het reglement vastgelegd te worden. Ook blijkt uit het reglement onvoldoende wat er precies gebeurt in de beeldvormende fase en wie welke rol heeft.

3. Wijzigingen uit de praktijk

Sinds 2019 werkt de gemeenteraad met dit reglement van orde. Aan de hand van ervaringen uit de praktijk en gemaakte opmerkingen dient bij een wijziging van het reglement aandacht te zijn voor:

- Het aantal interrupties: met name tijdens de coronaperiode en de tijdelijke raadsopstelling is het onderwerp interrupties weer actueel geworden.

- De behandeling van ingekomen stukken: bij de behandeling van ingekomen stukken geldt het principe 'korte vraag, kort antwoord'. Dit blijkt in de praktijk niet goed realiseerbaar en voldoet ook niet altijd aan de informatiebehoefte van het raadslid.
- De behandeling van geagendeerde ingekomen stukken: om de behandeling van ingekomen stukken op de agenda enigszins gestructureerd te laten verlopen wordt aan de indiener gevraagd om zijn verzoek te motiveren en het doel van de bespreking aan te geven. Dit werkt in de praktijk niet goed, omdat in de motivatie vaak toch onvoldoende houvast geboden wordt om een goede discussie in de raad te voeren (*waar hebben we het eigenlijk over en wat is het doel?*) of bij het agenderen van het stuk is de motivatie bij de indiener nog niet scherp en wordt bij de uiteindelijke bespreking een andere insteek gekozen dan aanvankelijk aangekondigd.
- De positie van burgerleden: al langer speelt de vraag waar burgerleden wel en niet aanwezig mogen zijn, waaronder bij het BOT overleg.

Voor deze fase is het voorstel dat u voor de volgende presidiumvergadering een modelreglement aangeboden krijgt. Ten aanzien van enkele wijzigingen krijgt u scenario's aangeboden. De scenario's die in meerderheid worden aangenomen worden verwerkt. De doelstelling is vervolgens om het reglement voor een tweede lezing aan te bieden voor de presidiumvergadering van december en in die maand te laten vaststellen. De ingangsdatum van het nieuwe reglement wordt dan 1 januari 2023.

Fase 2: de evaluatie van het vergadermodel

Er leeft al langer de wens om het vergadermodel te evalueren. De steekproef die bureau Perikles had uitgevoerd leverde onvoldoende resultaat op en de rapportage bood vervolgens geen analyse of duidelijke ontwikkelrichting. Hoewel de rapportage dus geen richting bood, kan het wel aanknopingspunten bieden om met elkaar het verdiepend gesprek te voeren en zelf tot een evaluatie en zo nodig tot een verbeterplan te komen.

Een vergadermodel is geen doel op zich, maar een kader waarbinnen besluitvorming op gestructureerde wijze plaatsvindt. Daarom is het vooral belangrijk om in het gesprek over de evaluatie van het vergadermodel niet de focus te leggen op het implementeren van allerlei wijzigingen, maar om in de eerste plaats het met elkaar te hebben over waar behoefte aan is. Als de behoefte is opgehaald kan pas gekeken worden naar wat dit betekent voor het vergadermodel en op welke onderdelen deze opgepoetst, aangepast of vervangen dient te worden.

Voor deze aanpak wordt voorgesteld om een tijdelijke werkgroep in te richten vanuit de raad. Deze werkgroep kan bestaan uit leden van het presidium, maar zij kunnen ook een leden voordragen vanuit de fracties. Met deze werkgroep worden enkele werksessies ingepland en mogelijk worden ook excursies naar andere gemeenteraden ingepland om ervaringen elders op te halen.

Deze fase wordt afgesloten met een eindrapport van de werkgroep. Indien dit leidt tot een wijziging van de werkwijze en het reglement van orde ontvangt u hierbij tevens een voorstel.

Voorstel

U wordt voorgesteld om akkoord te gaan met deze fasegewijze aanpak.